

Research Paper

Identifying the Consequences of Banning Iranian Women to Enter Soccer Stadiums

E. Mobaraki¹, B. Yoosefy², A. Ghobadi Yeganeh³

1. PhD student of Social Welfare, University of Tehran, Tehran, Iran
2. Associate Professor, Department of Sports Management, Razi University, Kermanshah, Iran
3. PhD of Sports Management, Razi University, Kermanshah, Iran

Received: 2021/01/19

Accepted: 2021/12/26

Abstract

The goal of human resource development, in all societies, is primarily to eliminate gender discrimination and ensure mental and physical health, and sport has always strived to provide a world free of deprivation and restriction. Therefore, the purpose of this study is to identify the consequences of banning the presence of Iranian women in football stadiums and watching men competitions. In this qualitative-analytical study, 45 experts in sports and women's health from the Iranian top universities in 2020 were interviewed. The sampling method was theoretical and purposeful. Data analysis was performed by open and axial coding method. After coding the concepts, two concepts of positive consequences and negative consequences were identified. In the group of negative consequences, 24 concepts were identified in the form of 3 categories of psychological, social and cultural consequences and in the group of positive consequences, 4 concepts were identified in the form of categories of cultural consequences and its model was drawn. The results of this study showed that this ban causes the most harm socially and psychologically, and the positive and negative cultural categories are less affected. Managers and officials are expected to take basic steps to ensure the mental health of women eager to watch football.

Keywords: Football, Gender Discrimination, Women.

-
1. Email: ehsanmobarak20@yahoo.com
  2. Email: bahramyoosefy@yahoo.com
  3. Email: a.yeganeh86@gmail.com

Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International Public Licen

Extended Abstract

Background and Purpose

Sports management researchers believe that the growing interest in soccer has given rise to a series of psychological issues and topics, because sport, with its unique nature, has been able to influence people's social and psychological behaviors (Hassanzadeh, 2019, 39). One of the issues in this area is the attention paid to the effects of depriving women of their presence in stadiums. The goal of human resource development in all societies is primarily to eliminate gender discrimination and ensure mental and physical health, and sport has always strived to provide a world free from deprivation and restriction (Campbell, Bann & Patalay, 2021). The purpose of this study is to identify the consequences of banning Iranian women from watching men's competitions in soccer stadiums.

Materials and Methods

Due to its potentials in discovering the complexities and hidden aspects of various phenomena, the qualitative research method was used to analyze and interpret women's different experiences and subjective worlds in sports activities. To this aim, the semi-structured interview method was used to collect data, and theoretical sampling was also used as the sampling method. The statistical population included all specialists in women and community health, women and sports, and social issues who had carried out various studies in this field and worked in top Iranian universities (University of Tehran, Allameh Tabataba'i University, Shahid Beheshti University, Razi University and Shahid Chamran University of Ahvaz). The research sampling method was theoretical and purposeful. Data were analyzed by open and axial coding methods. For open coding, the texts of the interviews were read and their main sentences were extracted and recorded as codes, and then, similar codes were put in different categories. In axial coding, classes were linked to their subclasses to provide more accurate and complete explanations of the phenomenon. Moreover, in axial coding, the primary categories formed in open coding were compared and similar categories were placed around a common axis. At this stage, according to the paradigm model, it was necessary to pay attention to the internal and external causal conditions of each category for all three groups. According to Lincoln and Guba (1985), four criteria have been proposed for the trustworthiness of qualitative studies: credibility, transferability, dependability, and confirmability (Hassanzadeh, 2019).

Findings

Forty-five individuals participated in the study including 10 faculty members at Sociology Departments, 15 faculty members at Psychology Departments, 12 faculty members at Departments of Physical Education and Sports Sciences, and the 8 remaining were family health counselors. After coding the concepts, two concepts of “positive consequences” and “negative consequences” were identified. In the group of negative consequences, 24 concepts were identified in the form of the 3 categories of psychological, social and cultural consequences. In the positive consequences group, 4 concepts were identified in the form of the cultural consequences category and its model was drawn. At the end of the open coding process, a total of 28 categories were identified in three concepts (social, psychological and cultural).

Conclusion

The study showed that banning women from watching soccer matches in stadiums has two-sided effects; negative and positive. The negative effects outnumber the positive ones. Discrimination, in any form (which some view with benevolence), is not condemned. This dilemma is a black process that transforms the appearance of a community into a culturally poor, Third World community. All the identified cases can have a negative effect on the mental health of an Iranian woman. It is expected that this issue will be resolved as soon as possible, so that it does not become a crisis socially, because the health of a family depends on the health of the woman in the family. As time goes on, sports and watching them have become more pervasive and have transcended gender, racial and ethnic boundaries. From the perspective of the human mental health development, to satisfy this need means both to strengthen individuals’ capabilities and secure the right to their citizenship rights.

Keywords: Soccer, Gender discrimination, Women.

References

1. Campbell, O., Bann, D., Patalay, P. (2021). The gender gap in adolescent mental health: A cross-national investigation of 566829 adolescents across 73 countries. *Journal of population health*. 13:100742.
2. Hasanzadeh, A. (2019). Iranian women, inside or outside of stadium. An anthropological study on female representation of national identity in Iran. *Journal of sociology of social institution*. 5(12), 37-100.

شناسایی پیامدهای ممنوعیت حضور زنان ایرانی در استادیوم‌های فوتبال

احسان مبارکی^۱، بهرام یوسفی^۲، اکرم قبادی یگانه^۳

۱. دانشجوی دکتری رفاه اجتماعی دانشگاه تهران، تهران، ایران

۲. دانشیار گروه مدیریت ورزشی دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران

۳. دکتری مدیریت ورزشی دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران (نویسنده مسئول)

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۰/۰۵

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۰/۳۰

چکیده

در تمامی جوامع، اهداف توسعه منابع انسانی اساساً در زمینه حذف تبعیض جنسیتی و تأمین سلامت روانی و جسمانی است و ورزش همواره به دنبال آن بوده است تا دنیایی عاری از محرومیت و محدودیت را عرضه کند. هدف این پژوهش، شناسایی پیامدهایی بود که ممنوعیت حضور زنان ایرانی را در استادیوم‌های فوتبال و تماشای مسابقات مردان به همراه داشته است. در این پژوهش که به روش کیفی-تحلیلی صورت گرفت، با ۴۵ متخصص حوزه ورزش و سلامت زنان از دانشگاه‌های برتر کشور در سال ۱۳۹۹، مصاحبه شد. شیوه نمونه‌گیری نظری و هدفمند بود. تحلیل داده‌ها با شیوه کدگذاری باز و محوری انجام شد. پس از کدگذاری مفاهیم، دو مفهوم پیامدهای مثبت و پیامدهای منفی شناسایی شدند. در دسته پیامدهای منفی، ۲۴ مفهوم در قالب سه مقوله پیامدهای روانی، اجتماعی و فرهنگی و در بخش پیامدهای مثبت، چهار مفهوم در قالب مقوله پیامدهای فرهنگی شناسایی و مدل آن ترسیم شد. نتایج نشان داد، این ممنوعیت بیشترین آسیب را به لحاظ اجتماعی و روانی وارد می‌کند و مقوله‌های مثبت و منفی فرهنگی با آثار کمتری قرار گرفتند. انتظار می‌رود که مدیران و مسئولان برای تأمین سلامت روانی زنان مشتاق به تماشای فوتبال تدبیری اساسی بیندیشند.

واژگان کلیدی: زنان، تبعیض جنسیت، فوتبال.

1. Email: ehsanmobarak20@yahoo.com

2. Email: bahramyoosefy@yahoo.com

3. Email: a.yeganeh86@gmail.com

مقدمه

ورزش، صنعت عظیم و در حال رشدی است که خیل عظیمی از جمعیت علاقه‌مند در جهان را فرا گرفته است. همین امر سبب شده است تا در همه کشورها، توجه به موضوع ورزش به‌عنوان یک بعد از شاخص‌های توسعه سلامت جسمانی و روانی هر کشور در نظر گرفته شود؛ چراکه بسیاری از محققان این موضوع را که ورزش می‌تواند ضامن سلامتی روانی، اجتماعی و فرهنگی یک کشور باشد، اثبات کرده‌اند؛ به‌ویژه می‌توان به جرئت بیان کرد، فوتبال نیرومندترین پدیده‌ای است که توانسته است در بسیاری از ابعاد زندگی افراد نفوذ کند. تأثیر تجاری، فرهنگی، اجتماعی و حتی سیاسی در فوتبال نشان می‌دهد که این رشته ورزشی در زندگی معاصر جوامع کنونی، چه نقش مهمی را ایفا می‌کند و جمعیت تماشاگران و هواداران آن همواره موضوعات تحقیقات در حوزه مدیریت ورزشی بوده است (سیفکن، جانجی و لیمل^۱، ۲۰۱۹، ۶۴).

محققان حوزه مدیریت ورزشی بر این باورند که گرایش فزاینده به فوتبال باعث پیدایش مسائل و موضوعاتی شده است که به‌طور ذاتی ماهیت روان‌شناختی-اجتماعی دارند؛ چراکه ورزش با ماهیت بی‌نظیرش توانسته است بر بسیاری از رفتارهای اجتماعی و روانی افراد تأثیر بگذارد (حسن‌زاده^۲، ۲۰۱۹، ۳۹). یکی از این موضوعات، توجه به عوامل و شرایطی است که بر سلامت روان تماشاگران اثر مثبت یا منفی دارد؛ به‌عنوان مثال، موضوع حجاب و رفتارهایی که کشورهای غربی و اروپایی و محرومیت‌هایی که این کشورها برای زنان محجبه در نظر می‌گرفتند، شخصیت یک زن را به‌عنوان یک موجود آزاد و مستقل زیر سؤال می‌برد و حجمه‌های رسانه‌ای و کشورهای اسلامی، بسیاری از سازمان‌های بین‌المللی را متقاعد کرد تا به زن مسلمان با نوع پوشش خاص خود، اجازه ورود به عرصه‌های ورزشی را بدهند (صادقی، سجادی، رجبی و جلیلی، ۲۰۱۸، ۷). یکی دیگر از مباحث مهم زنان مسلمان در عرصه ورزش، حضور آنان به‌عنوان یک تماشاگر ورزشی است. در گذشته، ورزش فعالیت مردانه محسوب می‌شد، اما به دلیل خیزش دیدگاه فمینیستی، رفته‌رفته زنان توانستند در بسیاری موارد این دیدگاه را حذف کنند؛ البته با گذشت چالش‌ها و مشکلاتی که ورزش زنان طی کرد، زنان ایرانی هنوز نتوانستند در تماشای مسابقات ورزشی حضور پیدا کنند (هارگریوز^۳، ۲۰۰۷، ۷۵؛ فزونی^۴، ۲۰۰۸، ۱۱۴). با وجود تلاش رسانه‌ها و سازمان‌های بین‌المللی مبنی بر متقاعدسازی فدراسیون‌های ورزشی،

1. Siefken, Junge & Laemmler
2. Hasanzadeh
3. Hargreaves
4. Fozooni

زنان ورزش دوست با دیدگاه مردسالارانه که اعتقاد داشت زن باید به امور زندگی بپردازد، مواجه بودند (مروات، زایی یول اسلام، واسیم، خاتاک و بی بی^۱، ۲۰۱۴، ۲۱۱). متأسفانه، تماشای فوتبال در استادیوم‌ها به‌عنوان یک رشته پرطرفدار و محبوب در کشور ایران، تنها برای مردان تعریف شده است؛ به این صورت که مسابقات فوتبال مردان در استادیوم‌های چند هزار نفری، تنها جایگاه حضور تماشاگران و هواداران مرد بوده است و زنان ورزش دوست و علاقه‌مند به این مسابقات، همواره خارج از زمین و در حسرت ایستاده‌اند (حسن‌زاده، ۲۰۱۹، ۹۸). محققان این موضوع را به‌عنوان «تبعیض جنسیتی و یا نابرابری جنسیتی» نقد کرده‌اند (فزون، ۲۰۰۸، ۳۱؛ پالمر^۲، ۲۰۰۹، ۲۵؛ رادزی و عبدالله^۳، ۲۰۱۰، ۲۶؛ عبدالرزاق، عمر فؤادی و عبدالطیف^۴، ۲۰۱۰، ۳۶۶؛ تافالتی^۵، ۲۰۱۴، ۹۱؛ سیسیلیا، لاپو، النا، آلین و گروتا^۶، ۲۰۱۵، ۲۱۵۳؛ هیون و پرینگل^۷، ۲۰۱۸، ۱۱ و حسن‌زاده، ۲۰۱۹، ۴۰).

تبعیض یا نابرابری جنسی به‌معنای درک و رفتار متفاوت با گروه‌های جنسیتی اطلاق می‌شود؛ به طوری که هدف آن عمدتاً زنان هستند و آن‌ها از تجربه‌های تبعیض‌آمیز بیشترین آسیب را می‌بینند. تبعیض جنسیتی صرفاً شامل خصومت و دشمنی علیه زنان نیست؛ بلکه در ظاهر ممکن است عطوفت‌آمیز باشد (هازل و کلی من^۸، ۲۰۲۰، ۱). گلیک و فیسکه^۹ (۲۰۰۱) با مطرح کردن مفهوم نگرش دوسوگرایانه، بین تبعیض جنسیتی خصمانه و تبعیض جنسیتی عطوفت‌آمیز تمایز قائل شدند. به عقیده آنان، تبعیض خصمانه شامل داشتن دید منفی و خصومت‌آمیز به زنان است که آن‌ها را عامل تهدید برای جایگاه مردان به‌شمار می‌آورد، ولی در تبعیض جنسیتی عطوفت‌آمیز، تمایز بین ویژگی‌های مثبت و صفات لطیف زنانه است که در صدد حمایت از آن برآمده است و نمی‌خواهد زن با جایگاه لطیف و پاک، روحی خشن و سرد پیدا کند و وی را در مسیر تکامل مرد مؤثر می‌داند (گلیک و فیسکه، ۲۰۰۱، ۵۶۵-۵۶۶)؛ بنابراین در این دیدگاه به تبعیض جنسیتی نه به‌عنوان یک عامل اجتماعی آزاردهنده، بلکه به‌عنوان یک عامل مثبت بازدارنده نگاه شده است (کلی، بلیک و بروکس^{۱۰}، ۲۰۱۹،

1. Marwat, Zia-ul-Islam, Waseem, Khattak & BiBi
2. Palmer
3. Radzi & Abdullah
4. AbdulRazak, Omar-Fauzee, & Abd-Latif
5. Toffoletti
6. Cecilia, Lupu, Elena, Alin & Georeta
7. Huen & Pringle
8. Hazel & Kely man
9. Glick & Fiske
10. Kellie, Blake & Brooks

۱۶؛ چنان که برخی محققان داخلی در پژوهش خود نشان دادند که ممانعت از حضور زنان در استادیوم‌های فوتبال و تماشای مسابقه مردان به نفع زنان است؛ چراکه محیط استادیوم برای زنان مناسب نیست و هنوز فرهنگ حضور زنان آن‌طور که باید جا نیفتاده است و تا فضا مناسب نباشد، این ممانعت به نفع خود زنان است (فزونی، ۲۰۰۸، ۱۱۴).

اما ویگاد و راجون^۱ (۲۰۲۰) بیان می‌کنند که تبعیض در هر صورتی و با هر هدفی (هرچند نیت خوب) محرومیت است و در دیدگاهی نقادانه، پژوهش گلیک و همکاران نشان داد که هرگونه تبعیض جنسیتی یا نابرابری جنسیتی، فشار روانی و استرس زیادی را برای زنان که رکن اصلی سلامت خانواده هستند، ایجاد می‌کند و می‌تواند مواردی چون افسردگی و حتی در موارد حاد روانی، خودکشی را نیز در بر گیرد (ویگاد و راجون، ۲۰۲۰، ۱). هازل و کلی‌من (۲۰۲۰) نیز بیان کردند، هرگونه تبعیض و نابرابری جنسی احساس ناامنی اجتماعی به کاهش اعتبار قوانین و احساس حقارت و طردشدگی در زنان منجر خواهد شد که به لحاظ اجتماعی او را دچار بی‌هویتی می‌کند (هازل و کلی‌من، ۲۰۲۰، ۲). همچنین کیرا، شوخیخ، کوارسکا، آبو-راس و بوجولد-باجیرو^۲ (۲۰۱۷) تبعیض جنسیتی ناشی از رفتارهای غیرمنصفانه و تحقیرآمیز را ناخوشایندترین نوع تبعیض از دیدگاه زنان معرفی کردند؛ به طوری که آثار روانی و اجتماعی منفی بر زنان خواهد داشت (کیرا و همکاران، ۲۰۱۷، ۱۴). در پژوهش‌های کمبل، بان و پتالی^۳ (۲۰۲۱) و چاولا و شارما^۴ (۲۰۱۹) نیز نشان داده شد که هرگونه تبعیض جنسیتی سلامت روانی زنان را به خطر می‌اندازد و زنانی که به لحاظ روانی آسیب ببینند، از لحاظ سلامت جسمانی نیز دچار مشکل خواهند شد. در بعد کلی خواهیم دید که سلامت رفتار اجتماعی آنان نیز با رفتار مخاطره‌آمیزی چون انزوای اجتماعی، خشم در قبال قوانین یا حتی خودکشی مواجه شود (چاولا و شارما، ۲۰۱۹؛ کمبل و همکاران، ۲۰۲۱).

افزون بر این، پژوهش‌های بسیاری در حیطه اثبات آثار مثبت ورزش بر سلامت جسمی و روانی یک جامعه (عبدالرزاق، عمر فؤادی و عبدالطیف، ۲۰۱۰؛ شعبانی‌بهار و مقبولی، ۲۰۱۳؛ هون و پرینگل، ۲۰۱۸) و در سوی دیگر آن، محرومیت و محدودیت‌هایی که از طرف جامعه بر یک زن وارد می‌شود، وجود دارد که این نابرابری آثاری چون بی‌هویتی اجتماعی، افسردگی، خشم، انزواطلبی و حس طردشدگی اجتماعی و حتی جنس دوم بودن در یک جامعه را برای زنان آن جامعه به همراه خواهد

1. Vigod & Rochon
2. Kira, Shuwiekh, Kucharska, Abu-RAs, & Bujold-Bugeaud
3. Campbell, Bann & Patalay
4. Chawla & Sharma

داشت (یعقوبی هشت‌جین و الهی، ۲۰۱۳؛ ژانگ و هوی^۱، ۲۰۰۷؛ فوزونی، ۲۰۰۷؛ تافالی، ۲۰۱۴؛ بندی^۲، ۲۰۱۴؛ سیسیلیا و همکاران؛ ۲۰۱۵؛ کیرا و همکاران، ۲۰۱۷ و حسن‌زاده، ۲۰۱۹)؛ مضامینی که بارتلی^۳ (۲۰۰۴) در قالب دیدگاه‌های زیست‌شناختی و جسمانی، مادی، رفتاری و فرهنگی و روانی-اجتماعی بیان کرده است و در تمامی این دیدگاه‌ها ذکر شده است که هرگونه تبعیض جنسیتی می‌تواند یک بعد تاریک در درون افراد ایجاد کند (بارتلی، ۲۰۰۴). از سوی دیگر، تحقیقات به این موضوع اذغان داشته‌اند که حضور یک بانوی ایرانی در میان تماشاگران مرد که بددهنی می‌کنند و رفتارهای خشونت‌آمیز بروز می‌دهند، جایگاه وی با روحیه‌ای لطیف را مخدوش خواهد کرد و باید او را از این محیط خشن دور نگه داشت (فزون، ۲۰۰۸، ۱۳۲) که دیگر محققان، این رفتار را به دلیل قربانی‌کردن زنان که ناشی از رفتار ناپسند مردان است، سرزنش کرده‌اند (تافالتی، ۲۰۱۴، ۹۲).

با توجه به وجود پژوهش‌ها در این حوزه و مباحث تبعیض جنسیتی، تحقیقات داخلی در این حوزه انگشت‌شمار است؛ درحالی‌که یکی از اهداف مدیریت ورزشی، ایجاد جایگاه متعالی برای دستیابی به سلامتی جسمانی و روانی افراد یک جامعه است و تصمیماتی که در این زمینه گرفته می‌شود، باید به‌طور همه‌جانبه بررسی شود؛ بنابراین این سؤال مطرح می‌شود که تصمیم مبنی بر محرومیت زنان چه آثاری را به همراه خواهد شد؟ درواقع، پارادوکس یا دوگانگی در پیشینه پژوهش وجود دارد که این پژوهش در نظر دارد به بررسی آثار مثبت و منفی این محرومیت بپردازد تا دو بعد منفی و مثبت این تصمیم را در یک ترازو قرار دهد و بررسی شود که کفه کدام بخش سنگین‌تر است. آیا آثار منفی و مثبت یکسان هستند یا با یکدیگر متفاوت‌اند؟ با توجه به استقبال زنان از ورزش و توسعه مدرنیته اجتماعی، بررسی و شناسایی این عوامل می‌تواند اطلاعات مفیدی در حوزه مطالعات زن و جامعه در اختیار برنامه‌ریزان و مدیران قرار دهد تا در برنامه‌های آتی با دید اصولی و منطقی تصمیمات لازم را بگیرند. از سوی دیگر، شناسایی این عوامل این امکان را فراهم می‌کند تا مدیران و برنامه‌ریزان با دیدی آگاهانه به این مسئله رسیدگی کنند؛ چرا که این مسئله حتی بارها توسط مراجع بالاتر مانند فیفا و AFC نیز به فدراسیون فوتبال کشور تذکر داده شده است و شاید بی‌توجهی و چشم‌پوشی از آن عواقب درخور برای فوتبال ایران نداشته باشد.

1. Zhang & Hui
2. Bandy
3. Bartly

روش پژوهش

به دلیل تناسب روش‌شناسی کیفی برای کشف پیچیدگی‌ها و زوایای پنهان یک پدیده، تجربه زیست‌های متفاوت و جهان عینی و ذهنی زنان در کنش ورزش، در این پژوهش از روش تحقیق کیفی بهره گرفته شد. از روش مصاحبه نیمه‌ساختاریافته برای جمع‌آوری داده‌ها استفاده شد و نمونه‌گیری به شکل نظری انجام شد. جامعه آماری همه متخصصان حوزه زن و سلامت جامعه، زن و ورزش و مسائل اجتماعی بودند که در این حوزه دارای پژوهش و مقاله بودند و در دانشگاه‌های برتر کشور (تهران، علامه طباطبائی، شهید بهشتی، رازی و شهید چمران) مشغول به فعالیت بودند. از این میان با استفاده از نمونه‌گیری نظری و هدفمند، افراد مایل به همکاری در این پژوهش که در دسترس بودند، با تماس تلفنی اولیه ضمن دعوت و بیان موضوع پژوهش، مناسب‌ترین افراد دعوت شدند و با آن‌ها مصاحبه شد و اشباع نظری حاصل شد. گفتنی است، با توجه به وضعیت شیوع ویروس کرونا امکان مصاحبه حضوری فراهم نشد و تمامی مصاحبه‌ها طی یک یا چند مرحله تماس اجرا شد. به منظور ایجاد فضای اعتماد و آسودگی خاطر برای مصاحبه‌شوندگان به آن‌ها اطمینان داده شد که تمامی پاسخ‌ها کاملاً محرمانه خواهد بود و هیچ نامی از آن‌ها ذکر نخواهد شد. با توجه به آنکه در پژوهش‌های کیفی تعداد دقیق افراد نمونه مشخص نیست و نمونه‌گیری در میدان تحقیق انجام می‌شود، تعداد نمونه‌ها باید به اندازه‌ای باشد که به تبیین و شناخت مسئله مدنظر کمک کند، به اشباع یا اقناع مدنظر بینجامد و با افزایش تعداد نمونه‌ها داده جدیدی حاصل نشود. در این پژوهش، نمونه‌گیری تا زمان اشباع داده‌ها ادامه یافت؛ به طوری که تعداد مشارکت‌کنندگان به ۴۵ نفر رسید و تجزیه و تحلیل بعد از پیاده‌کردن مصاحبه‌ها صورت گرفت. تحلیل داده‌ها طی فرایند منظم و مداوم مقایسه داده‌ها انجام شد و برای پاسخ‌گویی به سؤالات پژوهش از فرایند کدگذاری‌های باز و محوری استفاده شد.

برای کدگذاری باز، متن مصاحبه‌ها خوانده شد و جملات اصلی آن استخراج شد و به صورت کدهایی ثبت شد. سپس کدهای مشابه در دسته‌هایی قرار گرفتند. در کدگذاری محوری، طبقات به طبقات فرعی خود ربط داده شدند تا تبیین‌های دقیق و کامل‌تری درباره پدیده ارائه شود. همچنین در کدگذاری محوری، دسته‌های اولیه که در کدگذاری باز تشکیل شده بودند، با هم مقایسه شدند و آن‌هایی که با هم شباهت داشتند، حول محور مشترکی قرار گرفتند. براساس مدل پارادایمی، توجه به شرایط علی درونی و بیرونی هر طبقه و برای هر سه گروه، در این مرحله ضروری بود. طبق نظر

لینکلن و کوپا^۱ (۱۹۸۵)، در مطالعات کیفی چهار معیار برای اعتماد‌پذیری مطالعه پیشنهاد شده است: قابلیت اتکا و اطمینان^۲، انتقال‌پذیری^۳، همسانی و باورپذیری^۴ (حسن‌زاده، ۲۰۱۹).

در این پژوهش از نمونه‌گیری نظری، ارائه اطلاعات درباره اهداف پژوهش به شرکت‌کنندگان برای جلب اعتماد آن‌ها در طول مصاحبه‌ها، بررسی مداوم داده‌ها، ضبط صدا، پیاده‌سازی و تحلیل داده‌ها بلافاصله پس از مصاحبه و بازخورد آن برای مصاحبه‌های بعدی و همچنین بیان تمام جزئیات مربوط به مفاهیم و مضامین اصلی و فرعی، به‌منظور افزایش قابلیت اتکا و اطمینان به یافته‌های پژوهش استفاده شد. تأییدپذیری داده‌ها با روش بازبینی اعضا صورت گرفت؛ یعنی داده‌ها از طریق بازنگری هفت تن از خبرگان دردسترس و استفاده از نظرهای اصلاحی آنان آزمون شد. برای بررسی انتقال‌پذیری مطالعه، نتایج در اختیار پنج خبره که در تحقیق شرکت نداشتند و از اعضای هیئت‌علمی دانشگاه بودند، گذاشته شد و از آنان خواسته شد تا نظرهای اصلاحی خود را بیان کرده و نتایج را با تجربه‌ها و دانش خود مقایسه کنند. درباره معیار همسانی نیز در بخش یافته‌ها تلاش شد تا متناسب با موضوع بحث، مکالمات به‌صورت لفظ به لفظ ارائه شود.

نتایج

از ۴۵ شرکت‌کننده در این پژوهش، ۱۰ نفر اعضای هیئت‌علمی گروه جامعه‌شناسی، ۱۵ نفر اعضای هیئت‌علمی گروه روان‌شناسی، ۱۲ نفر اعضای هیئت‌علمی گروه تربیت‌بدنی و ورزش و هشت نفر از مشاوران امور سلامت خانواده بودند که ویژگی‌های جمعیت‌شناسی این افراد در جدول شماره یک ذکر شده است.

1. Linckoln & Copa
2. Dependability
3. Transferability
4. Credibility

جدول ۱- فراوانی مربوط به ویژگی‌های جمعیت‌شناسی شرکت‌کنندگان در پژوهش

Table 1- Frequency related to demographic characteristics of research participants

سن Age	جنس Gender		مدرک تحصیلی Degree		ویژگی Exclusivity		
	تا ۳۰ ۴۰ تا ۵۰ سال و بیشتر Above 50	مرد Male	زن Female	کارشناسی ارشد Masters		دکتری PhD	
1	6	3	7	3	0	10	گروه جامعه‌شناسی Sociology Department
4	8	3	11	4	0	15	گروه روان‌شناسی Psychology Department
4	2	6	8	4	0	12	گروه تربیت‌بدنی Physical Education Department
2	1	5	3	5	2	6	گروه مشاوران Consulting Group

برای پاسخ‌گویی به سؤالات پژوهش تلاش بر آن بود که در مصاحبه‌ها به صورت عمیق و ممتد در تجربه‌های زیسته مصاحبه‌شوندگان تعمق صورت گیرد. با موشکافی و بررسی دقیق مصاحبه‌ها، مفاهیم گاه از یک جمله و گاه از یک پاراگراف استخراج شد که در نهایت ۴۰ مفهوم به صورت کدهای باز اولیه استخراج شد. سپس مفاهیم استخراج‌شده تجمیع شد و مفاهوم‌های مشترک و نامرتب از ادامه بررسی خارج و حذف شد و در فرایند بررسی و مقایسه و مفهوم‌پردازی، در نهایت در قالب ۳۰ کد نهایی آورده شد. سپس با تشکیل جلساتی با صاحب‌نظران، مفاهیم به دست‌آمده از نظر مفهومی و معنایی بازبینی شد. در پایان فرایند کدگذاری باز، در مجموع ۲۸ مقوله در سه مفهوم (اجتماعی، روانی و فرهنگی) مشخص شد که در جدول شماره دو آورده شده است.

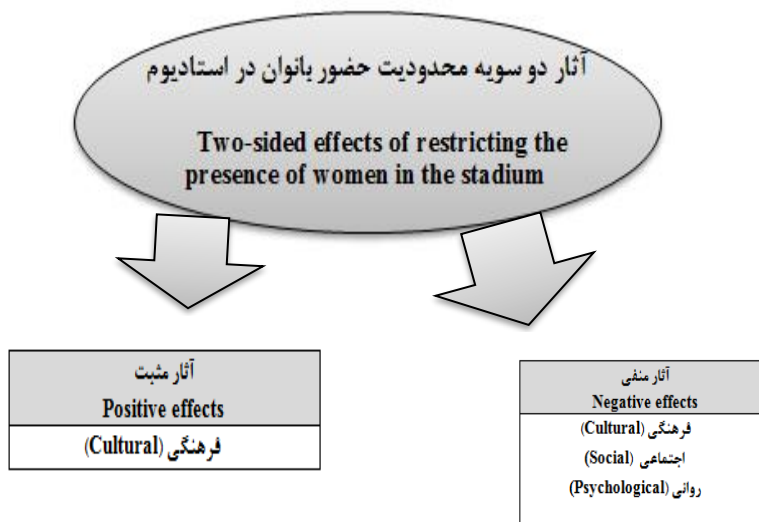
جدول ۲- کدگذاری باز داده‌ها

Table 2- Open data encoding

مفاهیم Concepts	کدهای نهایی Final cods
آثار منفی روانی Negative psychological effects	افسردگی، ضعف هویتی، کاهش اعتمادبه‌نفس، نارضایتی جنسی، احساس خشم، استرس و اضطراب، کاهش عزت‌نفس، طردشدگی، احساس حقارت Depression, identity weakness, decreased self-esteem, sexual dissatisfaction, anger, stress and anxiety, decreased self-esteem, fragility, feeling inferior
آثار منفی اجتماعی Negative social effects	نپذیرفتن نقش اجتماعی، ضعف سرمایه اجتماعی، کاهش اعتماد اجتماعی، آسیب‌پذیری اجتماعی زنان، افزایش آمار جرائم، دیدگاه منفی به قوانین کشور، ضعف یا نبود حس تعلق به جامعه، بی‌هویتی اجتماعی، کاهش تعهد اجتماعی، دوگانگی و دودستگی در جامعه، بی‌عدالتی اجتماعی Rejection of social role, weakness of social capital, decrease of social trust, social vulnerability of women, increase of crime statistics, negative view of the country's laws, weakness or lack of sense of belonging to society, social anonymity, decrease of social commitment, duality and divisiveness in society, social injustice
آثار منفی فرهنگی Negative cultural effects	ترویج فرهنگ مردسالاری، گریز از دستورات دینی، بی‌زاری از کشور، بی‌زاری از فرهنگ، برجسته‌شدن تبعیض جنسیتی، کاهش اعتبار جامعه Promoting the culture of patriarchy, escaping from religious orders, hatred of the country, hatred of culture, highlighting gender discrimination, reducing the credibility of society
آثار مثبت فرهنگی Positive cultural effects	جلوگیری از فساد، حفظ جایگاه زن مسلمان، همراهی با تعالیم دینی، احترام به حریم و عفت زن Preventing corruption, preserving the status of Muslim women, accompanying religious teachings, respecting the privacy and chastity of women

پس از کدگذاری محوری، با توجه به تفاوت‌ها و شباهت‌های موجود بین مقوله‌های استخراج‌شده، با در نظر گرفتن مدل پارادایم پژوهشی، مقوله‌ها تحلیل و تقلیل شد. پس از کدگذاری محوری، یک مدل از پیامدهای دوسویه (مثبت و منفی) ناشی از محرومیت حضور زنان در استادیوم‌های فوتبال ترسیم شد (شکل شماره یک).

شکل ۱- پارادایم ابعاد محدودیت‌های حضور زنان در استادیوم‌های فوتبال
Figure 1- Paradigm of dimensions of restrictions on the presence of women in football stadiums

بحث و نتیجه‌گیری

از واقعیت‌های عصر حاضر درک می‌شود که امروزه انجام محدودیت‌های و ممنوعیت‌ها بدون هیچ‌گونه تبیین منطقی، علاوه بر آنکه منجر به دید منفی به جامعه خواهد شد، آن را از محور رشد و تعالی انسان نیز دور می‌کند. همین امر فرصتی فراهم می‌آورد تا به گسترش اخبار منفی درباره فرهنگ، جامعه و... دامن زده شده و مشکلاتی ایجاد شود. از دیرباز مسائل مربوط به زنان در سنجش توسعه ساختار اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و... نقش مهمی را ایفا کرده است و هرگونه تبعیض جنسی می‌تواند آثار منفی بر سلامتی جسمی، روانی، اجتماعی و فرهنگی یک جامعه داشته باشد (بندی، ۲۰۱۴). این پژوهش با هدف شناسایی آثار دوسویه ممنوعیت حضور زنان ایرانی در استادیوم-های فوتبال انجام شد. نتایج این پژوهش در دو قالب کلی پیامد مثبت با چهار مفهوم و پیامد منفی با ۲۴ مفهوم از ۲۸ مفهومی که تحت‌تأثیر این ممنوعیت قرار گرفته بود، شناسایی شد که در ادامه درباره آن‌ها توضیح داده شده است.

الف- آثار منفی روانی: با توجه به نقش حساس و تعیین کننده زنان در پیشبرد اهداف خانواده و جامعه، سلامت روانی یک زن موجب ارتقای سلامت خانواده می شود. زنان در جامعه همیشه براساس روحیه لطیف و حساس معرفی شده اند که هر نابرابری و بی عدالتی می تواند آرامش ذهنی و روانی آن ها را بر هم بزند (کیرا و همکاران، ۲۰۱۷). براساس دیدگاه بارتلی (۲۰۰۴)، متغیرهای اجتماعی و اقتصادی عوامل تعیین کننده ای بر وضعیت سلامت هستند. هرگونه محرومیت و تفاوت در نتیجه بی عدالتی می تواند سلامتی و آرامش روانی آنان را بر هم بزند و پیامدهای منفی چون استرس، افسردگی و خشم به همراه داشته باشد که در این پژوهش نیز مواردی مشابه به عنوان پیامدهای روانی منفی ناشی از ممنوعیت حضور زنان در استادیوم های فوتبال شناسایی شد. نتایج پژوهش نشان داد، محرومیت می تواند سلامت روانی را از طریق بروز بیماری هایی چون افسردگی به خطر بیندازد. در اکثر پژوهش های که موارد تبعیض جنسیتی را بررسی کرده اند نیز عنوان شد که استرس، اضطراب و افسردگی ناشی از هرگونه محرومیت یا محدودیت در روان فرد مشاهده شد که دلیل بروز این حالت منفی می تواند ناشی از دست نیافتن به خواسته و تمایل درونی یک فرد باشد. از سوی دیگر، افرادی که در دسترسی به خواسته های شان محروم می شوند، احساس خشم و حقارت می کنند؛ آنچه در پژوهش هازل و کلی من (۲۰۲۰) نیز به عنوان مقاومت درونی یاد شده است. این محرومیت می تواند این پیام را به همراه داشته باشد که مردان به راحتی می توانند بدون دغدغه از تماشای ورزش و شور و هیجان ناشی از مسابقه، لذت ببرند و فوتبال و تماشای آن فعالیتی مردانه است؛ در حالی که دختران امروزی که با جهان مدرن روبرو هستند، هرگونه تبعیض را تهدید برای شخصیت آزاد و مستقل زن امروزی می دانند که می تواند به ایجاد نارضایتی جنسی، کاهش عزت نفس و اعتماد به نفس در آنان منجر شود و همسو با پژوهش هایی شود که نشان دادند هر محرومیت و تبعیض جنسیتی می تواند سلامت روانی افراد را به خطر بیندازد (زانگ و هوی، ۲۰۰۷؛ سیسیلیا و همکاران، ۲۰۱۵؛ کیرا و همکاران، ۲۰۱۷). در بازی مسابقه ایران و کامبوج که در استادیوم صد هزار نفری آزادی تهران برگزار شد، دو سکو با ظرفیت ۱۶۰۰ نفر به زنان اختصاص داده شد که تمامی سکوها پر شده بود؛ تنها بازی ای بود که زنان ایرانی توانستند در یک بازی رسمی حضور یابند. این حضور نشان می دهد که کشور ایران ظرفیت پذیرش زنان ایرانی در مسابقات فوتبال را دارد، اما متأسفانه زنان در پشت درهای بسته قرار می گیرند و اجازه تماشای مسابقات از طریق تلویزیون را دارند تا با بی توجهی به این موضوع، سلامت روانی آن ها تهدید شود.

ب- آثار اجتماعی: در یافته های این پژوهش بیشترین مفاهیم در حوزه پیامدهای منفی محرومیت زنان از حضور در استادیوم فوتبال، با نه مفهوم همانند آثار روانی، به آثار اجتماعی آن مربوط بود.

محرومیت از موضوعی که در کشورهای اسلامی دارای قوانین مشترک (مانند عربستان، قطر و...) کاملاً آزاد اعلام شده است، می‌تواند در آنان حس دوگانگی به وجود آورد؛ مبنی بر اینکه در مقایسه با هم‌تایان مسلمان خود در دیگر جوامع اسلامی چه تفاوتی دارند؟ در دیدگاه روانی-اجتماعی نیز بیان شده بود که تفاوت در سلامتی فرد به دلیل احساس نابرابری است که اجتماع برای فرد ایجاد کرده است. نابرابری‌های اجتماعی، توزیع نابرابر آزادی‌های اجتماعی و دوگانگی در دستورات و قوانین اجتماعی است (پالمر، ۲۰۰۹؛ تافالتی، ۲۰۱۴؛ سیسیلیا و همکاران، ۲۰۱۵؛ صادقی و همکاران، ۲۰۱۸؛ حسن‌زاده، ۲۰۱۹). مصاحبه‌شوندگان بیان کردند که هیچ دلیل منطقی برای ممنوعیت حضور زنان در استادیوم وجود ندارد. می‌بینیم که زنان و مردان آزادانه در کنار یکدیگر به کنسرت، سینما یا پارک‌های تفریحی می‌روند، اما هنوز به آنان اجازه ورود به استادیوم داده نشده است. شما در هیچ جای دنیا نمی‌بینید که بانویی به دلیل علاقه به فوتبال دستگیر و بازداشت شود (رادزی و عبدالله، ۲۰۱۰)؛ تاجایی که این رفتارها سبب می‌شود که فرد احساس کند جامعه به علاقه وی هیچ واکنش منطقی و مثبت نشان نمی‌دهد و به این نیاز وی بی‌توجه است؛ این امر رفتارهایی را خلق می‌کند که می‌تواند زنگ خطری برای سرمایه اجتماعی و هویت اجتماعی خلق کند (ژانگ و هوی، ۲۰۰۷). در سال گذشته، ماجرای خودسوزی دختر آبی^۱ در بین افراد جامعه چنان خبرساز شد که نه‌تنها در داخل کشور، بلکه نگاه جوامع و سازمان‌های جهانی چون کنفدراسیون فوتبال آسیا و فیفا را به سوی خود کشاند و انتقادات تندی درباره بی‌توجهی به زنان ورزش‌دوست مطرح شد. تبعیض جنسیتی در ورزش بی‌معنی است. هدف ورزش ایجاد محیطی امن و پرشور و هیجان است که بتواند الگوهای تربیتی و سلامتی در جامعه را توسعه دهد (قراخانلو و نیسیان، ۲۰۰۷). این ممنوعیت سبب شد تا زنان در لباس مردان در استادیوم‌ها حاضر شوند و فیلم «آفساید» به بررسی این معضل بپردازد (تافالتی، ۲۰۱۴). با وجود مطالب مذکور، فدراسیون فوتبال نتوانسته است آن‌طور که شایسته است، به‌عنوان سازمان مسئول، برنامه‌ریزی دقیق و پاسخی منطقی و برخوردی غیرمجرمانه ارائه دهد. درحالی‌که عده‌ای تلاش می‌کنند به‌دنبال حل این مشکل باشند، عده‌ای دیگر به‌دنبال مخالفت با این تصمیم هستند و همین موضوع دودستگی در جامعه ایجاد کرده است. یکی از اعضای هیئت‌علمی رشته علوم ورزشی درباره دستگیری زنانی که در سال ۱۳۹۶ قبل از مسابقه در استادیوم آزادی دستگیر شده بودند، بیان کرد: «آیا شایسته است که بانویی که به تماشای ورزش علاقه دارد، لفظ مجرم را نسبت دهیم؟ او را در رده مجرمانی که دزدی، سرقت و... کرده‌اند، قرار دهیم؟ نتیجه آن شد که این شیوه

1. Blue Girl

برخورد با یک هوادار فوتبال سبب ایجاد دیدگاه منفی به قوانین کشوری شود و در شبکه‌های اجتماعی بی‌عدالتی اجتماعی در برابر این زنان مشتاق محکوم شود. «جامعه باید خاستگاه رشد توانمندی فردی و توسعه ویژگی‌های متعالی انسانی باشد. اگر جامعه‌ای نتواند به فرد هویت مثبت و سازنده دهد، با حجمه عظیمی از مشکلات در آینده مواجه خواهد شد؛ مانند بیزاری از جامعه و تعلق‌نداشتن به آن. در این راستا، فرد دیگر تمایلی به شرکت در فعالیت‌ها و مراسمی ندارد که کشور به حضور مردمش نیاز دارد و این جامعه رفته‌رفته با مشکلات بسیاری مواجه خواهد شد.

ج- آثار فرهنگی: سومین آثار شناسایی شده در این پژوهش، آثار فرهنگی بود. همین موضوع این دیدگاه را ایجاد کرده است که به عقیده مصاحبه‌شوندگان اگر این مردان هستند که محیط ورزشی را به لحاظ فرهنگی ناامن کرده‌اند، چرا باید تاوان آن را زنان بدهند؟! چرا مردانی که اغتشاش و ناامنی ایجاد می‌کنند، از مسابقات محروم نمی‌شوند؟! مصاحبه‌شونده شماره ۵ در این باره بیان کرد: «متأسفانه سیستم بلیت‌دهی ضعیف کشور سبب شده است فردی که محیط استادیوم را ناامن کرده است، شناسایی نشود و بتواند به راحتی محیط ناامنی را فراهم کند و در بسیاری موارد از چنگ قانون بگریزد. هیچ‌کس مایل نیست همسر یا دختر خود را در محیطی قرار دهد که فحاشی و بی‌زاکتی موج می‌زند. برای همین زنان همواره در انتظار روزی می‌مانند که این مردان اصلاح شوند.» یکی از روان‌شناسان نیز بیان کرد: «محرومیت زنان به دلیل رفتارهای زشت مردان، رفته‌رفته این باور را ایجاد می‌کند که زنان قربانی رفتارهای مردان و فرهنگ مردسالارانه هستند؛ در نتیجه بیزاری نسبت به فرهنگ حاکمیت پیدا می‌کند و برجسته شدن تبعیض جنسیتی را کاملاً احساس خواهند کرد و این زنگ خطری برای فرهنگ غنی ایرانی-اسلامی است.» از سوی دیگر، اگر بارها در اسلام به نقش و اهمیت زن اشاره شده است و زن، موجودی پاک و رکن اصلی خانواده است، چرا باید با چنین برخورد سردی مواجه شود؛ در حالی که دیگر کشورهای اسلامی این محرومیت را کنار گذاشته‌اند؟ همین امر نیز به دوگانگی فرهنگی (اهمیت‌دادن به زنان در لفظ و بهادادن به مردان در عمل) و ضعف اجرای اصول مذهبی منجر می‌شود؛ به‌عنوان مثال، با اینکه حجاب یک موضوع اساسی در اسلام است، حضور زنان با پوشش مردان با برجسته‌سازی تبعیض جنسیتی در فرهنگ جامعه و برتری فرهنگ مردسالاری، اعتبار یک جامعه را زیر سؤال خواهد برد.

د- آثار مثبت فرهنگی: بسیاری از مخالفان حضور زنان در استادیوم‌های ورزشی بیان می‌کنند که استادیوم‌ها محیط ناامن برای زنان ایجاد کرده‌اند؛ زیرا مردان رفتارهای پرخاشگرانه دارند (قراخلو و نیسیان، ۲۰۰۷). همچنین ذکر شده است که به باور روحانیون دینی و معتقدان مذهبی، حضور زنان در کنار مردان آن محیط شایسته نیست؛ زیرا ارزش زن در اسلام زیاد است و معتقدان مذهبی

نمی‌خواهند با ورود زنان به استادیوم این ارزش خدشه‌دار شود (قراخانو و نیسیان، ۲۰۰۷). همچنین مصاحبه‌شوندگانی که در این پژوهش حضور داشتند، بیان کردند قرارداد یک بانوی ایرانی در مکانی که سرشار از پرخشگری، توهین و فحاشی است، روح لطیف وی را خدشه‌دار کند؛ بنابراین این محرومیت را نه تنها عمل منفی، بلکه عاملی مثبت در راستای تعالیم دینی و حفظ جایگاه زن مسلمان که او را از هر گونه فساد دور کند، معرفی کردند.

به‌طور کلی این پژوهش نشان داد، محرومیت‌های زنان از تماشای مسابقات در استادیوم‌های فوتبال آثار دوسویه دارد که آثار منفی آن بیشتر از آثار مثبت است و این، هشدار برای مسئولانی است که در این باره دست روی دست گذاشته‌اند و برنامه‌ای دقیق و کارآمد ارائه نمی‌دهند یا بیان می‌کنند که این محدودیت به نفع خود زنان است. تبعیض در هر صورتی (که برخی با دید خیرخواهانه به آن نگاه می‌کنند) نکوهیده است. این معضل، فرایندی سیاه است که چهره یک اجتماع را به یک چهره جهان‌سومی و فقیر به لحاظ فرهنگی تبدیل می‌کند. تمامی موارد شناسایی شده، همگی می‌توانند بر سلامت روان یک بانوی ایرانی اثر منفی بگذارند. با وجود فرهنگ غنی ایرانی و توجهی که اسلام به زن و نیازهای وی دارد، انتظار می‌رود که هرچه سریع‌تر این مسئله تا تبدیل نشدن به یک بحران در سیل عظیم، حل شود؛ چراکه سلامت یک خانواده درگرو سلامت زن خانواده است. افزون بر این، جایگاه زن در تربیت نسل آینده و تولید نیروی انسانی بر هیچ‌کس پوشیده نیست؛ زیرا هرچه زمان جلوتر آمده، ورزش و تماشای آن فراگیرتر شده و مرزهای جنسیتی و نژادی و قومی را در نوردیده است. تأمین این نیاز از منظر رویکرد توسعه سلامت روانی انسانی هم به معنی تقویت قابلیت‌های افراد و هم به معنی تأمین حقی از حقوق شهروندی‌شان است. چنین نیازی زن و مرد نمی‌شناسد؛ بلکه نیازی انسانی است و ارزش ذاتی دارد. علاوه بر ارزش ذاتی، دارای ارزش کارکردی نیز است؛ ازجمله تأثیری که بر سلامت روان، بهره‌وری و عملکرد اقتصادی جامعه زنان می‌گذارد؛ یعنی بر امید به زندگی در بدو تولید و درآمد سرانه که دو مؤلفه شاخص توسعه انسانی هستند، تأثیر مثبت و مستقیم دارد. بر آموزش، دیگر مؤلفه شاخص توسعه انسانی، نیز تأثیر مثبت و غیرمستقیم دارد؛ بنابراین می‌توانیم بگوییم که چرخه فزاینده‌ای میان سلامت روانی زنان، کارکردهای آن و توسعه انسانی وجود دارد (فوزونی، ۲۰۰۷). بی‌توجهی به سلامت روانی زنان به معنی نادیده‌گرفتن هم ارزش ذاتی آن‌ها و هم ارزش کارکردی آن‌هاست؛ در نتیجه هم جامعه و اقتصاد آسیب می‌بیند و هم از منظر اجتماعی میان دولت به معنای عام کلمه و ملت، از این محل شکاف به وجود می‌آید. بی‌توجهی به ویژگی‌های جاری جهان کنونی و مطالباتی که خلق می‌کند و جنبه انسانی مورد احترام دارد، تنش‌ها و تضادهای اجتماعی را به تنش‌ها و تضادهای سیاسی تبدیل می‌کند (هارگریوز، ۲۰۰۷)؛ بنابراین شایسته است که با

برنامه‌ریزی و بسترسازی مناسب، زمینه ایجاد محیط مناسب و خانوادگی در استادیوم‌ها فراهم شود. آنچه‌آن‌که می‌بینیم، این امنیت در بسیاری از امور دیگر مانند سینما، کنسرت‌های موسیقی و... کاملاً تأمین شده است. این پژوهش پیشنهاد می‌کند، برای تأمین سلامت و حذف آثار منفی این محرومیت-ها، مدیران و دست‌اندرکاران فدراسیون فوتبال، سازمان لیگ و وزارت ورزش و جوانان، به‌صورت یکپارچه وارد عمل شوند و این محرومیت را برای زنان ورزش‌دوست ایرانی حذف کنند. بی‌شک، علاوه بر جنبه‌های اقتصادی که اضافه‌شدن تماشاگران در پی خواهد داشت، زمینه رشد و توسعه منابع انسانی نیز فراهم خواهد شد. همچنین پیشنهاد می‌شود، موارد شناسایی‌شده در بین زنان هوادار و غیرهوادار بررسی شود. نتایج این پژوهش می‌تواند دیدگاه جدیدی دربارهٔ این مسئله فراهم کرده و به سرعت‌بخشیدن توجه به این موضوع کمک کند. در پایان، به دیگر محققان علاقه‌مند به این موضوع پیشنهاد می‌شود که پرسش‌نامه پژوهش از دیدگاه زنان علاقه‌مند به فوتبال نیز سنجیده شود و میزان اثر هر کدام از موارد شرح داده‌شده بررسی شود تا بتوان به اطلاعات همه‌جانبه در این موضوع دست یافت.

تشکر و قدردانی

از جناب آقای دکتر بهرام یوسفی که در تمام طول اجرای تحقیق راهنمای کار را بر عهده داشتند، کمال تشکر و تقدیر می‌کنیم.

References

1. AbdulRazak, M., Omar-Fauzee, M., & Abd-Latif, R. (2010). The perspective of Arabic Muslim women toward sport participation. *Journal of Asia Pacific Studies*, 1(2), 364-377.
2. Bandy, S. (2014). Gender and sports studies: An historical perspective. *Journal of Movement & Sport Sciences*, 86, 15-27.
3. Bartly, M. (2004). *Health inequality, an introduction to theories, concepts and methods*. New York: Polity Press.
4. Campbell, O., Bann, D., & Patalay, P. (2021). The gender gap in adolescent mental health: A cross-national investigation of 566829 adolescents across 73 countries. *Journal of Population Health*, 13, 100742.
5. Cecilia, G., Lupu, E., Elena, S., Alin, L., & Georeta, N. (2015). Sports and health without religion and nationality barriers. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 191, 2152-2156.

6. Chawla, S., & Sharma, R. R. (2019). Enhancing women's well-being: The role of psychological capital and perceived gender equity, with social support as a moderator and commitment as a mediator. *Frontiers in Psychology*, 10, 1377.
7. Fozooni, B. (2008). Iranian women and football. *Journal of Cultural Studies*, 22, 114-133.
8. Gharakhanlu, R., & Nisian, F. (2007). Investigating the attitudes of different groups about the presence of female spectators in men's sports fields and competitions. *Research in Sports Science*, 17, 33-50. (in Persian).
9. Glick, P., & Fiske, S. (2001). An ambivalent alliance: Hostile and benevolent sexism as complementary, justifications for gender inequality. *Journal of American Psychologist*, 56, 109-118.
10. Hargreaves, J. (2007). Sport, exercise, and the female Muslim body: Negotiating Islam, politics, and male power. In J. Hargreaves & P. Vertinsky (Eds.), *Physical culture, power, and the body* (pp. 74-100). London, UK: Routledge.
11. Hasanzadeh, A. (2019). Iranian women, inside or outside of stadium: An anthropological study on female representation of national identity in Iran. *Journal of Sociology of Social Institution*, 5(12), 37-100.
12. Hazel, K., & Kleyman, K. (2020). Gender and sex inequalities: Implications and resistance. *Journal of Prevention & Intervention in Community*, 48(4), 281-292.
13. Heun, R., & Pringle, A. (2018). Football does not improve mental health: A systematic review on Football and mental health disorders. *Global Psychiatry Journal*, 1(1), 1-13.
14. Kellie, D. J., Blake, K. R., & Brooks, R. C. (2019). What drives female objectification? An investigation of appearance-based interpersonal perceptions and the objectification of women. *Plos One*, 14(8), e0221388.
15. Kira, I. A., Shuwiekh, H., Kucharska, J., Abu-Ras, W., & Bujold-Bugeaud, M. (2020). The dynamics underlying the negative mental health effects of gender discrimination in two samples: Poland and Egypt. *Current Psychology: A Journal for Diverse Perspectives on Diverse Psychological Issues*, 39(1), 74-88.
16. Marwat, M., Zia-ul-Islam, S., Waseem, M., Khattak, H., & BiBi, S. (2014). Sport performance of Muslim women and different constraints in their way to participation in sport. *International Journal of Humanities and Social Science*, 4(10), 209-214.
17. Palmer, C. (2009). Soccer and politics of identity for young Muslim refugee women in south Australia. *Soccer and Society*, 10, 27-38.
18. Radzi, W., & Abdullah, R. (2010). Through rose-tinted glasses: Muslim women sport managers in Malaysia. *Asian Women*, 26(3), 1-28.
19. Sadeghi, S., Sajjadi, N., RAjabi, H., & Jalili, M. (2018). Social-cultural barriers of Muslim women athletes: Case study of professional female athletes in Iran. *Journal of Management Practices, Humanities and Social Sciences*, 2(1), 6-10.
20. Shabani Bahar, Gh., & Maqbooli, S. (2013). The relationship between sports and maintaining the cultural identity of athlete students. *Research in Academic Sports*, 3, 77-92. (in Persian).

21. Siefken, K., Junge, A., & Laemmle, L. (2019). How does sport affect mental health? An Investigation into the relationship of leisure-time physical activity with depression and anxiety. *Journal of Human Movement*, 20(1), 62-74.
22. Toffoletti, K. (2014). Iranian women's sports fandom: Gender, resistance, and identity in the football movie offside. *Journal of Sport and Social Issues*, 38(1), 75-92.
23. Vigod, S., & Rochon, P. (2020). The impact of gender discrimination on a woman's mental health. *EClinical Medicine Journal*, 20, 1003-1011.
24. Yaghoubi Hashjin, S. F., & Elahi, T. (2013). The effect of perceived gender discrimination on women's mental health. *Social Studies in Women's Psychology*, 11(3), 7-26. (in Persian).
25. Zhang, J., & Hui, L. (2007). The effect of religion, superstition, and Perceived gender Inequality on the degree of suicide intent: A study of serious attempters in china. *Omega: Journal of Death and Dying*, 55, 185-197.

استناد به مقاله

مبارکی، احسان؛ یوسفی، بهرام؛ و قبادی یگانه، اکرم. (۱۴۰۲). شناسایی پیامدهای ممنوعیت حضور زنان ایرانی در استادیوم‌های فوتبال. *مطالعات مدیریت ورزشی*، ۱۵(۷۷)، ۸۶-۱۶۷. شناسه دیجیتال: 10.22089/SMRJ.2022.10043.3307

Mobaraki, E., Yoosefy, B., & Ghobadi Yeganeh, A. (2023). Identifying the Consequences of Banning Iranian Women to Enter Soccer Stadiums. *Sport Management Studies*, 15 (77), 167-86. (in Persian). DOI: 10.22089/SMRJ.2022.10043.3307

